

Sieradzcy zakładnicy

*"...Nie ludzie, lecz psy okrwawione
i nie żołnierze, lecz kaci
przyszli by śmiercią porazić Was..."*

Władysław Broniewski

Taki napis widnieje na pomniku postawionym na mogile 20 sieradzkich zakładników zamordowanych przez

hitlerowskich oprawców 14 listopada 1939 r. Z chwilą wkroczenia do Sieradza, okupant niemiecki natychmiast zaprowadził swoje porządki. Rozpoczęły się aresztowania i zbrodnie ludobójstwa. Każdy pretekst był dobry. Zbliżanie się daty 11 Listopada - Święta Niepodległości, stało się okazją do ma-

dokończenie na str. 5

Ostatnia droga zakładników.

dokończenie ze str. 1

sowych aresztowań nie tylko w Sieradzu, ale również w całym powiecie sieradzkim. Ogółem aresztowanych

Pomnik na mogile zakładników.

zostało wtedy prawie 350 osób, w tym kilkudziesięciu z Sieradza, najznamienitszych obywateli miasta. Takie postępowanie Niemców miało gwarantować spokój w mieście i okolicy. W przeciwnym razie uwięzieni zakładnicy mieli być rozstrzelani. Dzień 11 listopada upłynął spokojnie, jednak hitlerowcy kierując się bliżej nie znanymi motywami, postanowili dokonać nowej zbrodni.

Stanisław Kierociński

Po południu 14 listopada 1939 r., grupę 20 najbardziej znanych i wpływowych mieszkańców Sieradza wywieziono z miejscowego więzienia na cmentarz żydowski i tam rozstrzelano.

Wcześniej, w godzinach rannych przywiezieni na cmentarz Żydzi wykopali duży dół. Egzekucji dokonał osobiście szef miejscowego Schutzpolizei-Kurt Abramowski w asyście innych hitlerowców z

KLINKAWSKI Tomasz - ur. 1862 r., emerytowany sekretarz Inspektoratu Szkolnego w Sieradzu, były urzędnik sieradzkiego magistratu, zam. w Sieradzu przy ul. Kolegiackiej 5.

MALINGER Stanisław - ur. 23 IV 1891 r., sędzia, kierownik Sądu Grodzkiego w Sieradzu, zam. w Sieradzu przy ul. Kolegiackiej 3, narodowości żydowskiej.

MAKOWSKI Ignacy - ur. 20 VII 1874 r., burmistrz Sieradza w latach 1921-1935, prezes Zarządu OSP 1922-1935, działacz społeczny, inicjator i realizator wielu przedsięwzięć na rzecz rozwoju miasta, zam. w Sieradzu, ul. POW 14.

PIOTROWICZ Franciszek - ur. 17 XI 1894 r., nauczyciel sieradzkiego gimnazjum, zam. w Sieradzu, ul. POW 14.

SOBIECH Władysław - sędzia Sądu Grodzkiego w Sieradzu, lat 30.

SOLHAJ Marian - ur. 18 IX 1890 r., kierownik Szkoły Powszechnej im. Wł. Reymonta w Sieradzu, prezes sieradzkiego Oddziału Związku Nauczycielstwa Polskiego, zam. w Sieradzu, ul. Krakowskie Przedmieście.

STAWARZ-SZCZYRZYCKI Stefan Michał - ur. 26 IX 1893 r., dyrektor sieradzkiego gimnazjum, działacz skautingu (1910-1914), BBWR, Związku Legionistów, Związku Strzeleckiego, przewodniczący Kola Przyjaciół Harcerstwa, współzałożyciel Muzeum Ziemi Sieradzkiej, zam. w Sieradzu, ul. Żwirki i Wigury 1.

STEFANIAK Stefan - starszy posterunkowy Policji Państwowej w Sieradzu.

Sieradzcy zakładnicy

Sieradza i okolicy.

Strzałem w tył głowy zostali wówczas zamordowani:

ELIASBERG Maier (Miron) - wybitny lekarz okulista narodowości żydowskiej, zam. w Sieradzu przy ul. Kościuszki 9, lat ok. 50.

FULKO Antoni - ur. 3 XII 1886 r., posterunkowy Policji Państwowej, zam. w Sieradzu przy ul. Tartakowej (ob. Wł. Reymonta).

GAŁKA Eugeniusz - ur. 31 I 1887 r., instruktor Powiatowej Straży Pożarnej w Sieradzu, działacz wielu organizacji społecznych.

GAŁKA Jakub - ur. 10 VI 1921 r., syn Eugeniusza, uczeń sieradzkiego gimnazjum, harcerz.

GENIUSZ Bronisław - ur. 3 III 1891 r., naczelnik sieradzkiego więzienia, legionista, działacz wielu organizacji społeczno-charytatywnych.

GÓRECZNY Zygmunt - ur. 16 XII 1901 r., nauczyciel Szkoły Powszechnej im. Wł. Reymonta w Sieradzu, harcmistrz - hufcowy hufca męskiego, oficer rezerwy - żołnierz września 1939 r., współorganizator ruchu oporu w Sieradzu, zam. w Sieradzu przy ul. Kolegiackiej 8.

KIEROCIŃSKI Stanisław - ur. 1889 r., emerytowany naczelnik Urzędu Skarbowego w Sieradzu, zam. w Sieradzu przy ul. Targowej 2.

Bronisław Geniusz.

ŚWINIARSKI Józef - mistrz fryzjerski, prezes Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Rzemieślniczego "Resursa" w Sieradzu, zam. Sieradz, ul. Kolejowa.

TROJANOWSKI Antoni - ur. 17 II 1901 r., starszy strażnik sieradzkiego więzienia, legionista, działacz Związku Strzeleckiego, klubów sportowych "Czarni" i "Strzelec", sędzia piłkarski, zam. Sieradz, ul. Kościuszki 15.

Antoni Fulko.

WOJCIECHOWSKI Stanisław - ur. 25 II 1890 r., pracownik Wydziału Powiatowego, wiceburmistrz Sieradza w latach 1921-1930, prezes OSP od 1936 r., zam. Sieradz, Rynek 20.

WYGANOWSKI Edmund - ur. 20 V 1887 r., obrońca sądowy, działacz PSL "Piast", zam. Sieradz, ul. Ogrodowa 4.

ZYLBERBERG Dawid - ur. 24 V 1889 r., zegarmistrz, prezes Banku Żydowskiego w Sieradzu.

Dobór ofiar nie był przypadkowy. Wybierając do egzekucji kwiat sieradzkiej inteligencji i najbardziej znaczących ludzi w mieście, hitlerowcom chodziło o to,

rem w odległości 200 metrów od tychże skazanych. Doprowadzali ich na miejsce egzekucji policjanci niemieccy w żółtych mundurach z czerwonymi opaskami na rękawie. Po pierwszych strzałach do skazańców uciekłem, strzelali Niemcy."

Po zakończeniu działań wojennych, 24 października 1945 r. nastąpiła ekshumacja z cmentarza żydowskiego zamordowanych w 1939 r. zakładników, zaś następnego dnia odbył się uroczysty pogrzeb z udziałem tysięcy mieszkańców Sieradza. Wszyscy oni zostali pochowani w zbiorowej mogile na sieradzkim cmentarzu. W 1960 r., z inicjatywy ówczesnego sekretarza Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Sieradzu Jana Matusiaka i według jego projektu na mogile zakładników wystawiono okazały pomnik, zaś na miejscu egzekucji, na cmentarzu żydowskim zbudowano obelisk.

Stanisław Wojciechowski.

Od kilku lat imię "Sieradzkich Zakładników 1939 roku" nosi sieradzki Hufiec ZHP. Pamięć o tych

Stefan Stefaniak.

ludziach, którzy oddali swoje życie oraz o tym wydarzeniu z listopada 1939 r. jest żywa wśród mieszkańców Sieradza do dziś.